

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**Resursu efektīva izmantošana un atkritumu
samazināšana:
ilgtspējīga ražošana un patēriņš
oglekļa mazietilpīgas attīstības kontekstā**

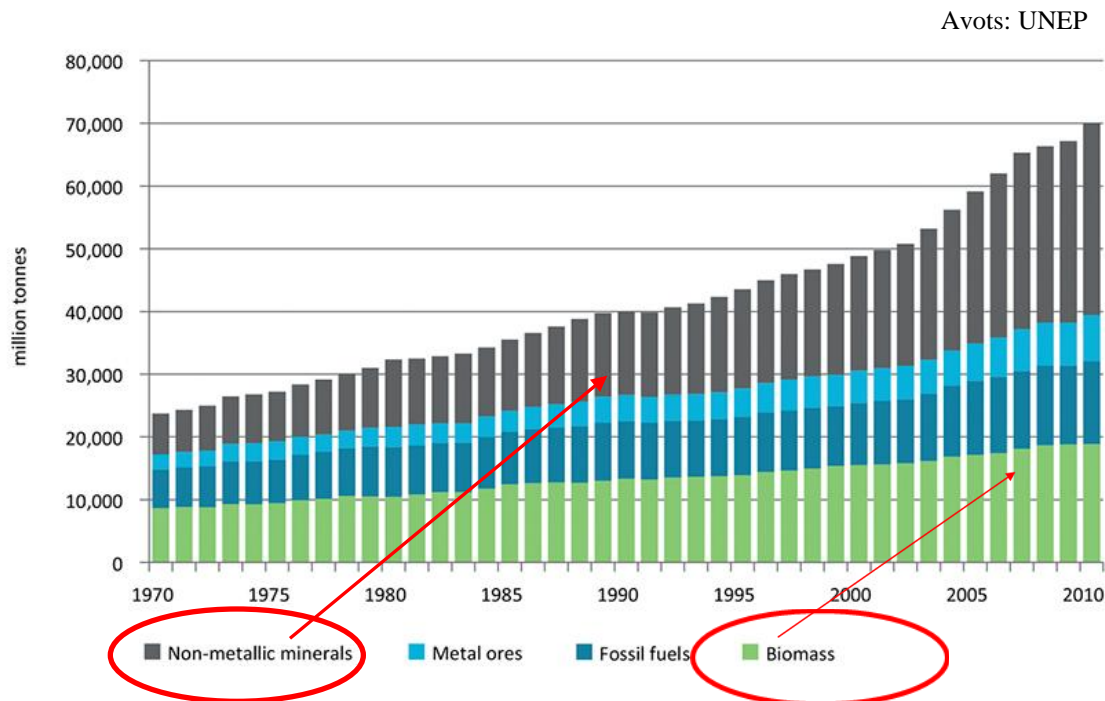
Vides aizsardzības departaments

Globālās tendences: 40 gados pasaulē resursu ieguve ir trīskāršojusies

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

- ☐ sabiedrības labklājībai un ienākumiem pieaugot, **aug pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem**
- ☐ planētas resursi - minerālu, metālu un enerģijas avoti, kā arī zivju, kokmateriālu, ūdens krājumi, auglīga augsne, tīrs gaiss, biomasā, bioloģiskā daudzveidība- ir **pārmerīgi noslogoti**
- ☐ iedzīvotāju skaitam pasaulē pieaugot no patreizējiem 1,8 miljardiem līdz 9 miljardiem 2040. gadā, globālais **enerģijas pieprasījums augs par 25 %** (Ķīna un Indija šai pieaugumā sastādīs 45 %) (Avots: Exxon Mobil Outlook for Energy)
- ☐ **strauji augošās ekonomikas** (Ķīna, Indija u.c.) rada bezprecedenta pieprasījumu pēc materiālajiem resursiem un enerģijas
- ☐ **Kritiski svarīgo resursu** (cēlmetāli utml.) **pieejamība** ir apdraudēta, to cenas kāpj- kas ir apdraudējums visai ES stabilitātei

Pieaugošais materiālu patēriņš ietekmē klimata pārmaiņas
galvenokārt caur pieaugošu enerģijas patēriņu, kas nepieciešams šo materiālu ieguvei, izmantošanai, transportēšanai un noglabāšanai (atkritumos)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Tendences Latvijā: resursu ieguve un patēriņš tautsaimniecībā aug

☐ Latvijā materiālu **ieguves apjomi** pēdējo 20 gadu laikā ir pieauguši par 66 %

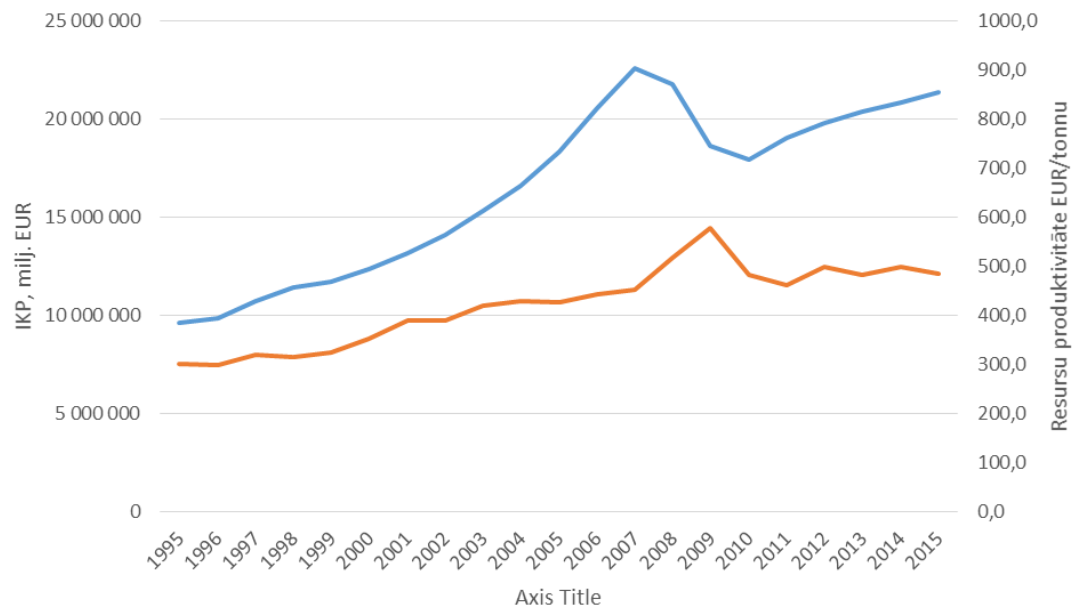
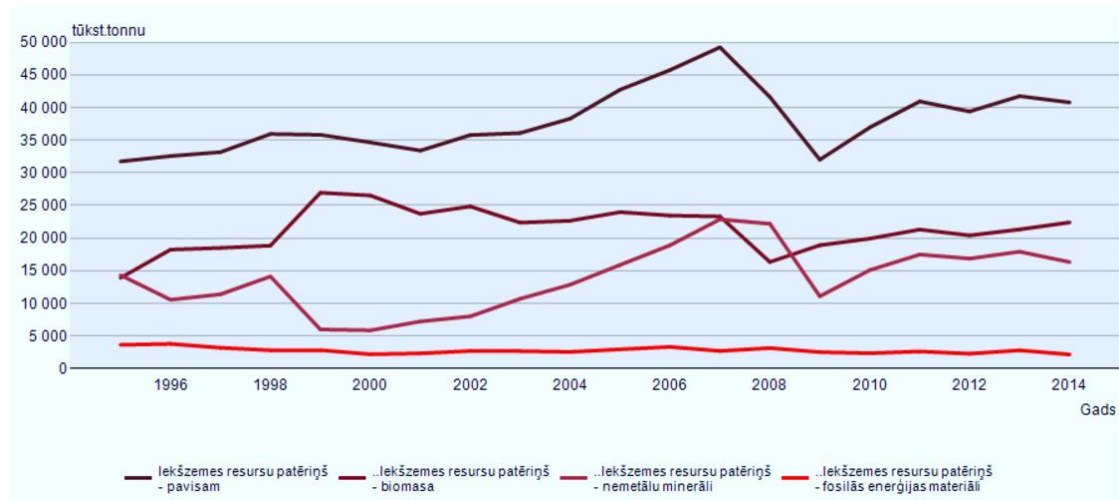
☐ kopējai tautsaimniecībā **ieejšo resursu** plūsmai (iekšzemes patēriņam) ir tendence augt

☐ Latvijā **uz vienu iedzīvotāju** tiek patērēts 1,6 reizes vairāk resursu nekā ES vidēji.

2014.gadā tās bija 20,5 tonnas uz iedzīvotāju, kamēr **ES –13,3 t/iedz.**

Kopumā šobrīd mēs katrs vidēji patērējam turpat vai divas reizes vairāk resursu nekā 1996.gadā.

☐ **ņāv panākta atsaiste** starp iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugumu un resursu patēriņu

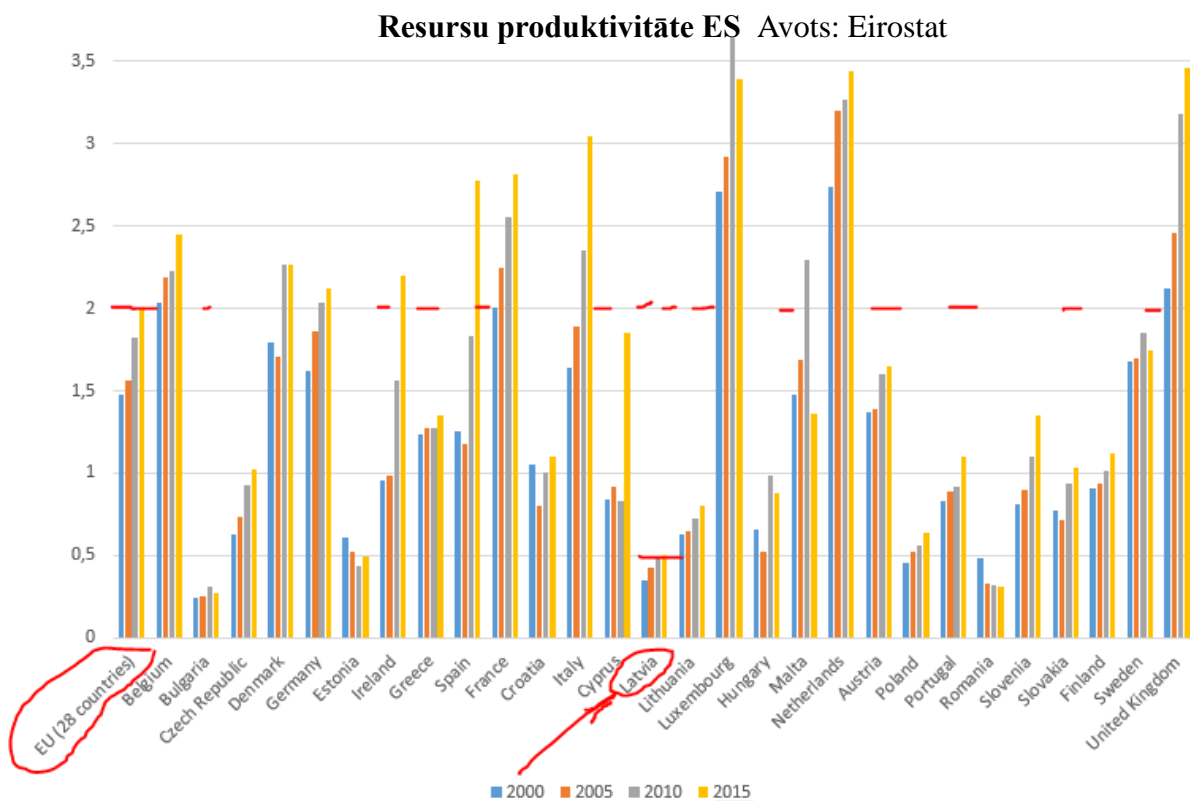
— IKP 2010.g. salīdzināmās cenās — Resursu produktivitāte

Avots: CSP

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijā: zema resursu produktivitāte

- ❑ **Resursu produktivitāte** raksturo kopējo materiālu daudzumu, kas tiek izmantots valstī saimnieciskajai darbībai (no vienas resursu vienības radītā vērtība EUR)
- ❑ Resursu produktivitātes rādītāji Latvijā ir zemi. 2015.gadā Latvijā resursu produktivitātes rādītājs bija **0,5 EUR/kg** (500 EUR/tonna), kamēr ES vidējā vērtība bija 2,0 EUR/kg.

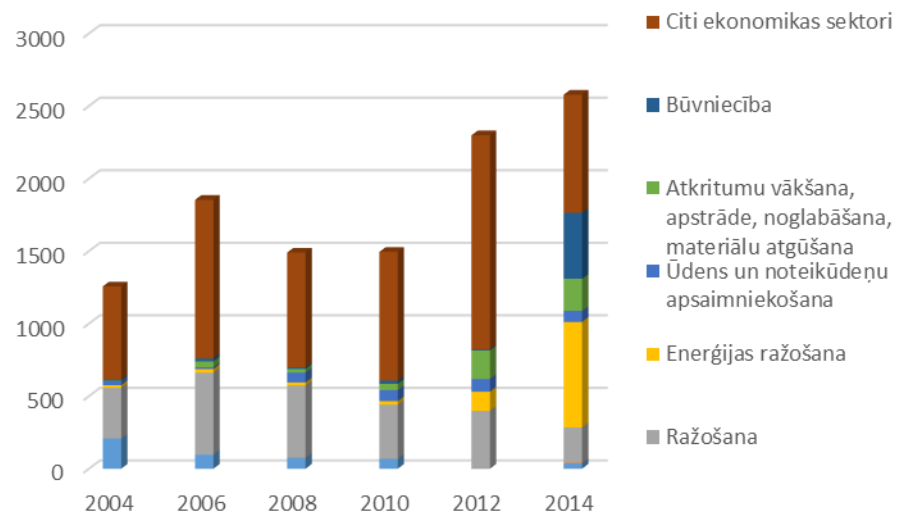

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijā: ražošanā un sadzīvē radītais atkritumu apjoms pieaug

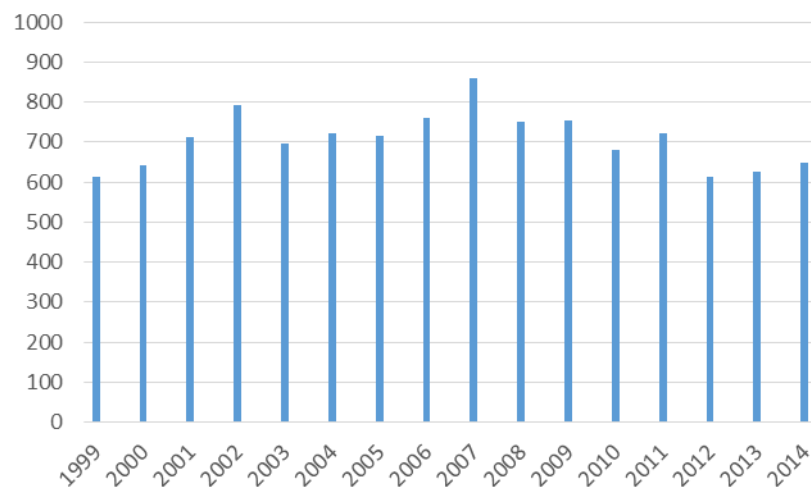
- ☐ Latvijā kopumā gada laikā tiek radīti apmēram **2,5 miljoni tonnu** bīstamo un nebīstamo atkritumu (ietver sadzīves atkritumus)
- ☐ Lielākie primāro atkritumu radītāji ir **būvniecības un enerģijas ražošana** sektoros
- ☐ Mājsaimniecības un tām pielīdzināmie mazie uzņēmumi un biroji gada laikā rada vairāk nekā **pusmiljonu tonnu** atkritumu.
- ☐ Šim apjomam ir tendence augt – 2015.gadā tika radītas **857 276,45 tonnas** sadzīves atkritumu *.

* Pēdējos gados ieviesti būtiski uzlabojumi atkritumu uzskaites sistēmā

Latvijā radītie primārie atkritumi (tūkst. tonnas)

Avots: LVĢMC

Latvijā radītie sadzīves atkritumi (tūkst. tonnas)

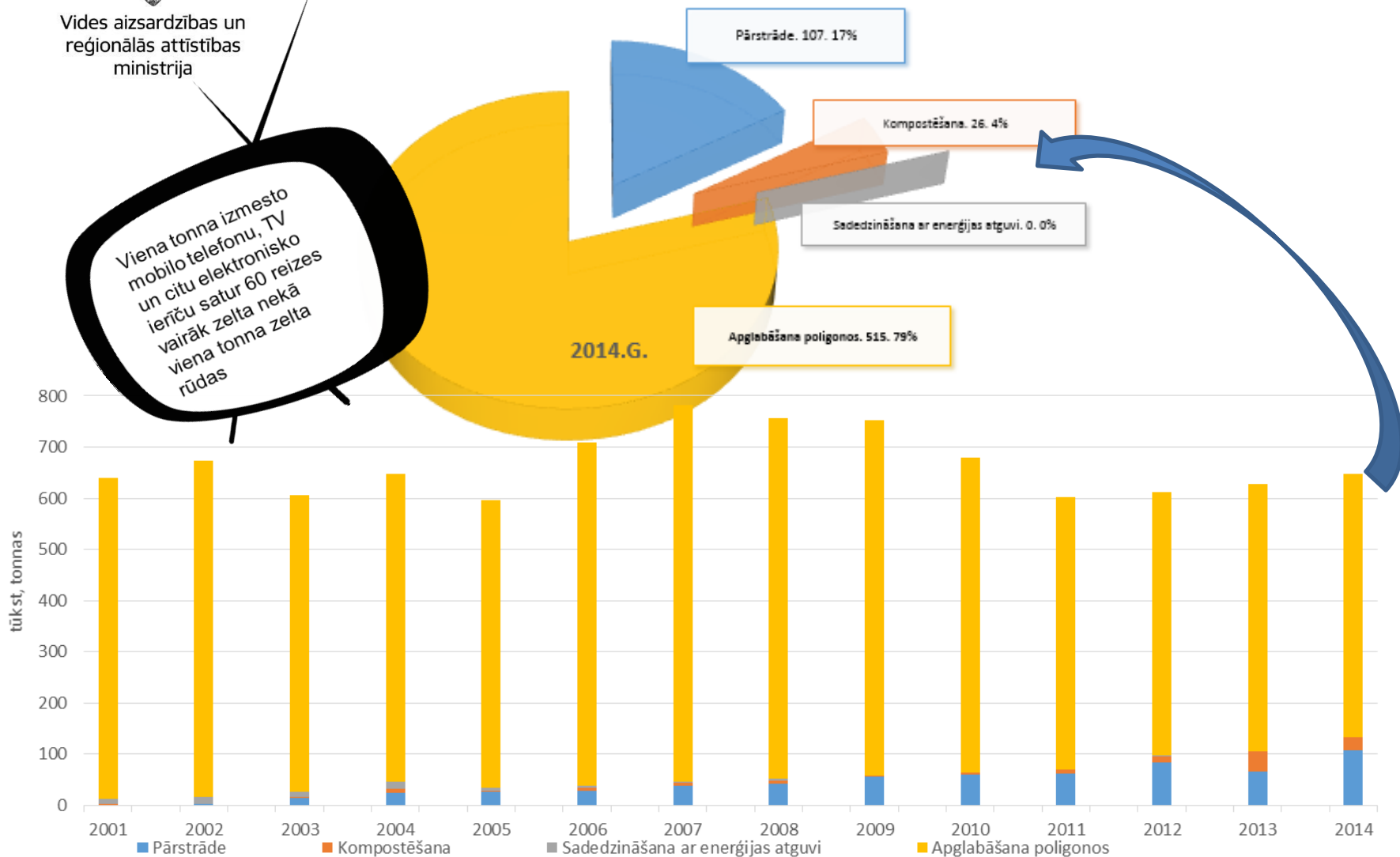
Avots: LVĢMC

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Latvijā: nav pietiekami attīstīta atkritumu pārstrāde materiālu atgūšanai

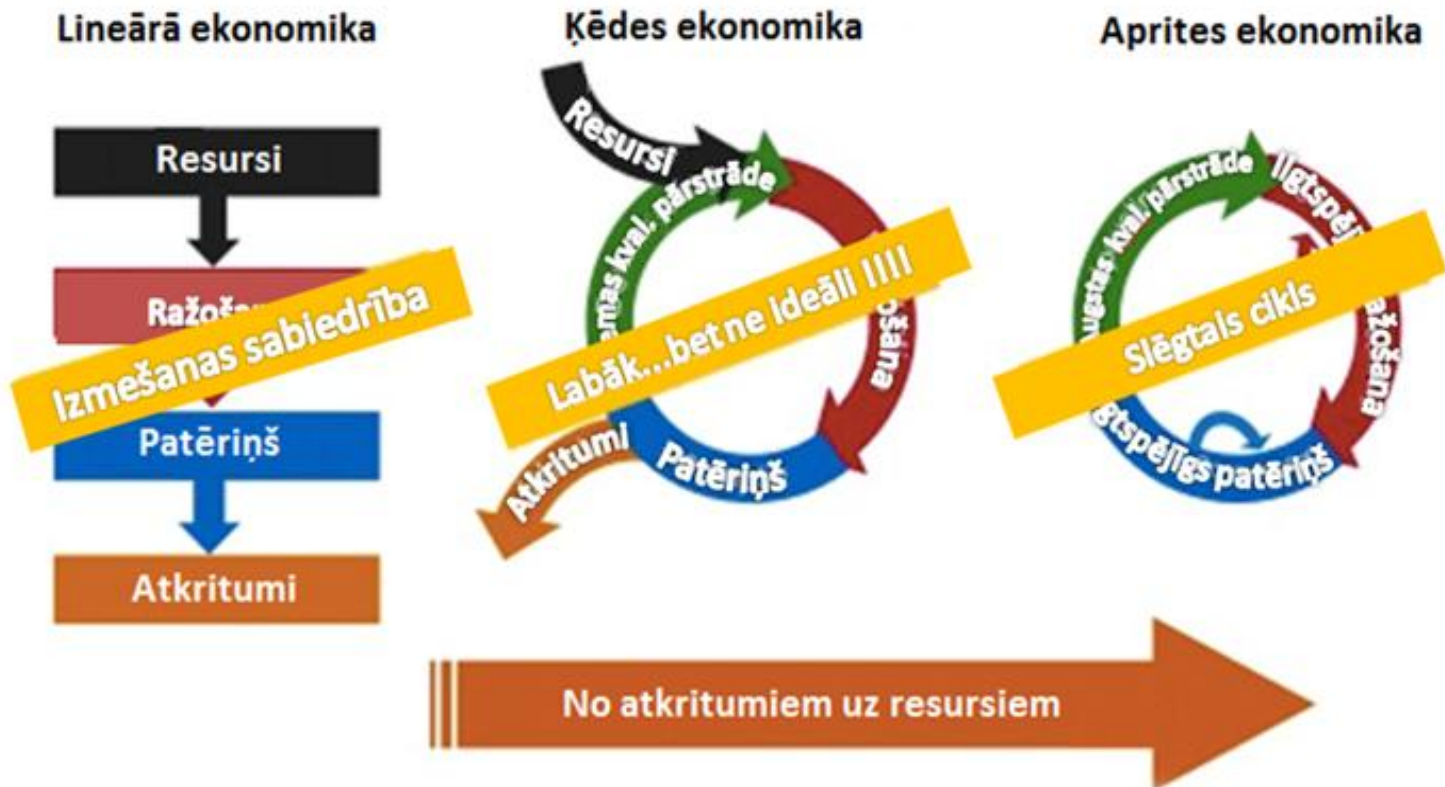
Viena tonna izmesto mobilo telefonu, TV ierīču un citu elektronisko ierīču satur 60 reizes vairāk zelta nekā viena tonna rūdas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
m

Ceļš uz resursu efektīvu tautsaimniecību: no atkritumiem uz resursiem

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Uzlabojumi resursu efektivitātē sniedz iespēju izaugsmei

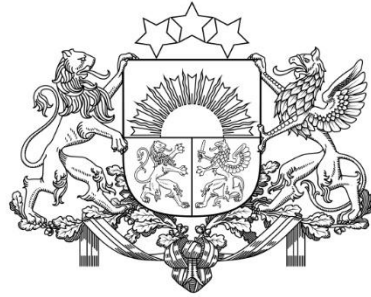
- ❑ Efektīvāka resursu izlietošana un piesārņojuma ierobežošana var būt nozīmīgs ekonomiskās izaugsmes dzinējspēks, ko apliecina **Eiropas eko- (vides) nozares panākumi**.
- ❑ Dažu iepriekšējo gadu laikā nozares izaugsme ir bijusi aptuveni 8% gadā, un tās kopējais apgrozījums veido aptuveni 2,5% no Eiropas IKP.
- ❑ Liela daļa no pieauguma iepriekšējos gados saistāma ar resursu apsaimniekošanu, kas ietver jaunās tehnoloģijas. Vides aizsardzības tirgus rada Eiropas uzņēmumiem pasaules līmeņa iespējas — gaidāms, ka **ekonozaru globālā tirgus apjoms**, kas pašlaik ir aptuveni 1000 miljardu eiro gadā, **līdz 2030. gadam trīskāršosies**.
- ❑ ES tajā aizņem aptuveni trešo daļu tirgus un ir neto eksportētāja, turklāt daudzi **Eiropas ražotāji ir ieguvēji, būdami celmlauži šajā jomā**. Nozīmīgi eksporta tirgi ir Ķīna un citas jaunattīstības valstis. Pasaules tirgus aug par aptuveni 5% gadā.
- ❑ OECD valstu grupā **vides tehnoloģiju patentu skaits** ir pieaudzis par 78 %, tai pat laika posmā kopējais pieteikto patentu skaits ir palielinājies tikai par 3,9 % (Avots: OECD Zaļās izaugsmes indikatoru ziņojums, 2015)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Diskusija par oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģijā iekļaujamajiem pamatelementiem

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!